

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	255
Land:	Somalia
Kilde:	Landinfo.
Titel:	Temanotat. Sør-Somalia: Sikkerhetssituasjonen.
Udgivet:	16. juni 2009
Optaget på baggrundsmaterialet:	7. oktober 2009

Temanotat

Sør-Somalia: Sikkerhetssituasjonen

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Arbeids- og inkluderingsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Sør-Somalia: Sikkerhetssituasjonen**

SUMMARY

In spite of progress on the political level, the general security situation in Somalia remains volatile. Since the beginning of 2007 until September 2008 it was estimated that about 8 000 Somalis were killed due to the conflict, and civilians are still being killed when caught in the crossfire between the insurgents and forces from the Government of National Unity, GNU. In May 2009, heavy fighting between insurgents and troops belonging to the GNU erupted in Mogadishu after a longer period of calm. Nearly 200 civilians have been killed and more than 90 000 have been internally displaced due to the fighting. The Transitional Federal Government has limited control, and large parts of south and central Somalia are controlled by al-Shabaab and other Islamist groups. While the Somali people continues to face persistent drought and conflict, the global economic crisis during the last year has exacerbated their distress. According to the UN, 1,3 million Somalis are still internally displaced, and more than three million are in need of humanitarian assistance.

SAMMENDRAG

På tross av politiske fremskritt og dannelsen av en ny samlingsregjering hvor også moderate opposisjonskrefter er representert, er sikkerhetssituasjonen i store deler av Somalia fortsatt vanskelig. Minst 8000 somaliere mistet livet som følge av konflikten i perioden 2007-2008, og i mai 2009 brøt det igjen ut harde kamper mellom opprørere og regjeringssoldater i Mogadishu. Ifølge media og FN-kilder har ca. 200 sivile hittil mistet livet i kampene. Mer enn 90 000 mennesker er drevet på flukt på grunn av kampene. Overgangsmyndighetene har begrenset kontroll, og store deler av det sørlige Somalia kontrolleres av al-Shabaab og andre islamistiske grupper. Dårlig sikkerhet, tørke, økte matvarepriser og kraftig verditap på lokal valuta har forverret den humanitære situasjonen i store deler av landet. Ifølge FN er 1,3 millioner somaliere internt fordrevne. Man regner dessuten med at mer enn tre millioner mennesker har behov for matvarehjelp.

INNHold

1. Innledning	5
2. Den generelle politiske og sikkerhetsmessige situasjonen.....	5
2.1 Overgrep mot sivile og rapportering av menneskerettighetskrenkelser	8
2.2 Myndighetsutøvelse.....	9
2.2.1 <i>Politi- og ordensmakt</i>	10
3. Regional oversikt.....	10
3.1 Bevegelsesfrihet.....	10
3.1.1 <i>Hvor har internasjonale organisasjoner tilgang?</i>	11
3.2 Situasjonen i Mogadishu 2007-2008	11
3.3 Dagens situasjon i Mogadishu.....	12
3.4 Dagens situasjon i andre deler av Sør-Somalia	14
3.4.1 <i>Mudug</i>	14
3.4.2 <i>Galgaduud</i>	14
3.4.3 <i>Hiraan</i>	14
3.4.4 <i>Bay og Bakool</i>	14
3.4.5 <i>Gedo- og Jubaregionene</i>	15
3.4.6 <i>Nedre Shabelle</i>	16
4. Vedlegg.....	17
5. Referanser.....	18

1. INNLEDNING

Dette temanotatet har fokus på sikkerhetsmessige forhold i Sør-Somalia, med hovedvekt på situasjonen i Mogadishu. Situasjonen i Sør-Somalia og særlig hovedstaden Mogadishu er imidlertid ustabil og maktforholdene i fylker, distrikter og bydeler kan skifte i løpet av få dager. Informasjonen og analysene i dette notatet som er knyttet til områdekontroll kan derfor være uaktuelle i løpet av kort tid.

For å kunne tegne et balansert og representativt bilde av de aktuelle problemstillingene er kildematerialet til temanotatet hentet fra ulike kilder. Dels er notatet basert på offentlig tilgjengelige informasjon i form av publikasjoner – trykte og nettpubliserte, og dels på intervjuer med representanter for FN-organisasjoner, internasjonale organisasjoner, somaliske organisasjoner og somaliske ressurspersoner i Nairobi, senest i mars 2009. Alle våre samtalepartnere ble gjort kjent med at opplysningene ville bli offentliggjort. De fleste samtykket i dette, men flere ønsket ikke å bli sitert med navn eller funksjon. Etter avtale med disse refereres de til i anonymisert form. For å unngå gjenkjennelse er de også utelatt fra referanselisten.

Landinfo har i senere tid publisert flere responser på spesifikke temaer:

- Beskyttelse og konfliktløsningsmekanismer (Landinfo 2009a)
- Omsorg for barn og eldre (Landinfo 2009b)
- Sårbarhet – minoritetsgrupper, svake klaner og utsatte enkeltpersoner (Landinfo 2009c)
- Skilte kvinner (Landinfo 2009d)
- Voldtekt (Landinfo 2009e)
- Væpnede grupper og rekruttering (Landinfo 2009f)

Landinfo vil takke utlendingsattaché Dag Petterson og staben ved Norges ambassade i Nairobi for verdifull hjelp med å identifisere gode møtepartnere og med å tilrettelegge Landinfos opphold.

2. DEN GENERELLE POLITISKE OG SIKKERHETSMESSIGE SITUASJONEN

Den positive politiske prosessen Somalias nye president Sheikh Sharif Sheikh Ahmed innledet etter tiltredelsen i januar 2009,¹ og ikke minst tilbaketrekkingen av

¹ I august 2008 inngikk den somaliske overgangsregjeringen (Transitional Federal Government – TFG) og Sheikh Sharif Sheikh Ahmeds fraksjon av den islamistdominerte paraplyorganisasjonen for somaliske opposisjonsgrupper ARS (Alliance for the Reliberation of Somalia) en avtale som blant annet innebar våpenhvile og tilbaketrekking av de etiopiske styrkene. I november samme år ble partene enige om en avtale som innebar en utvidelse av parlamentet fra 275 medlemmer til 550. Av de nye setene skulle 200 gå till ARS og 75 til ulike sivile grupper, blant andre kvinner, somaliere bosatt i utlandet og næringsinteresser. Det var også enighet om at overgangsstyret skulle forlenges til august 2009.

de etiopiske styrkene, bidro, ifølge både internasjonale og lokale somaliske observatører Landinfo møtte i Nairobi i mars 2009, til en viss stabilisering av sikkerhetssituasjonen i Sør-Somalia i løpet av årets fire første måneder. Flertallet av befolkningen støtter presidenten, men Somalia står overfor en rekke krevende politiske og sikkerhetsmessige utfordringer. Uforutsigbarhet og syklisk konflikt har preget den sikkerhetsmessige utviklingen i Somalia gjennom snart to tiår, og den politiske og militære situasjonen er, ifølge velorienterte observatører, svært sammensatt (intervjuer i Nairobi, mars 2009). Det er ifølge samme kilder vanskelig for regjeringen å fungere uten støtten fra AMISOM-styrken, som blant annet kontrollerer flyplassen og veien fra flyplassen til Villa Somalia.² Motviljen mot fremmede styrker bidrar samtidig til å øke motivasjonen hos de ekstreme motkreftene. Denne motviljen deles blant annet også av eldrerepresentanter fra Hawiye-klanene, som i slutten av mars 2009 kritiserte utenriksminister Mohamed Abdullahi Omars oppfordring om flere soldater til AMISOM-styrken.

Store deler av Sør-Somalia kontrolleres i dag av al-Shabaab og andre radikale islamistiske grupper i opposisjon til myndighetene. Toneangivende observatører er samstemte i at situasjonen er skjør og at disse grupperingene har vilje til å fortsette sin kamp.³

Nye kamper i Mogadishu i mai 2009 bekrefter denne vurderingen (se del 3.3) og al-Shabaabs maktovertagelse i den strategisk viktige byen Jowhar i Midtre Shabelle 18. mai, er en ytterligere indikator på den labile situasjonen.⁴ På tross av en viss stabilisering i deler av landet er sivilbefolkningen fortsatt utsatt for vilkårlig vold, om enn i mindre omfang enn tidligere.

Uløste eiendoms- og jordrettighetstvister forårsaker fortsatt klankonflikter, sikkerhetssituasjonen både forsinker og begrenser arbeidsmulighetene for de internasjonale hjelpeorganisasjonene, og ytringsfriheten er under press. Journalister rammes, og siden januar 2007 er i alt 11 somaliske journalister drept.⁵ Likeledes fortsetter diskrimineringen av minoritetsgrupper og marginaliserte grupper (se Landinfo 2009c), seksuelle overgrep mot kvinner (se Landinfo 2009e) og rekruttering av barn og unge til væpnede grupper (se Landinfo 2009f).

Samtlige internasjonale og somaliske ressurspersoner Landinfo møtte i Nairobi i mars 2009 ga uttrykk for at de væpnede motstandsgruppene er slagkraftige, selv om al-Shabaab opplevde flere militære nederlag før de seneste kampene som startet i Mogadishu i mai. Dette understrekes også av FNs generalsekretær, som i sin kvartalsrapport til Sikkerhetsrådet i april 2009 sier følgende:

² AMISOM er den fredsbevarende styrken fra den afrikanske unionen. Per i dag er 4 350 soldater i denne styrken stasjonert i Mogadishu. Dette er imidlertid bare halvparten av det planlagte antallet, og ifølge mandatet har de mange oppgaver. Hovedfokuset er å beskytte presidenten og overgangsmyndighetene/institusjonene.

³ Hassan Dahir Aweys, lederen av ARS-Asmara fraksjonen og motstander av overgangsregjeringen, returnerte til Mogadishu 22. april 2009 etter to år i eksil. Han har vært i flere møter med sin subklan Hawiye-Habr Gidir-Ayr, som skal ha meddelt ham at han ikke har deres støtte med mindre han slutter seg til fredsprosessen. Ifølge somaliske kilder talte Aweys i flere moskeer og skal ha søkt å danne en parallell regjering og et parallelt parlament. Hans retur til Mogadishu innledet imidlertid en ny fase med problemer.

⁴ Shabelle Media Network rapporterte 3. juni 2009 at regjeringsstyrker igjen har tatt kontroll over den nordlige delen av byen (2009b). Meldingen er ikke bekreftet fra annet hold.

⁵ I 2008 ble to journalister drept. Dette er en nedgang fra tidligere år, men arrestasjoner og angrep på journalister forekommer fortsatt hyppig (NUSOJ 2008).

The fact remains, however, that the ARS-Asmara, the remaining main opposition grouping, as well as so-called Al Shabab or other armed groups, are still a considerable force to reckon with and it will be a long way for peace to be established in Somalia, as long as they stay out of the peace process (UN Security Council 2009).

Samtidig er det interne motsetninger og splittelser i opprørsgruppene. Hizb ul-Islam i Mogadishu er splittet (Garowe Online 2009), og en av fraksjonene under ledelse av Yusuf Mohamed Siad "Indha Adde" sluttet seg til overgangsmyndighetene i mai 2009. Han er ifølge velorienterte observatører den viktigste forbindelseslinjen til Eritrea og derfor er dette båndet viktig å bryte (intervjuer i Nairobi 31. mars 2009).

FNs koordineringsenhet for humanitær bistand (OCHA) opplyste i oktober 2008 at anslagsvis 3.2 millioner mennesker hadde behov for humanitær bistand. Per mars 2009 er dette tallet uendret, og det innebærer at nesten 43 % av befolkningen fortsatt har behov for assistanse (intervjuer i Nairobi, mars 2009).

På spørsmål om hva som eventuelt særpreger situasjonen i Sør-Somalia sammenlignet med andre konfliktrammede områder eller land som for eksempel Afghanistan, forklarte en representant for en velorientert internasjonal organisasjon i møte med Landinfo i mars 2009 at Somalia skiller seg fra andre konfliktområder fordi krisen har pågått i nesten to tiår. Landet har i denne perioden ikke hatt fungerende sentralmyndigheter, og stadig tilbakevendende lokale konflikter har hindret utvikling. Tørke de siste årene har også skapt betydelige problemer i store deler av landet. Matvaresikkerheten i dag er den dårligste på 15 år, og tilgang på rent drikkevann er også et betydelig problem. Den vedvarende vanskelige sikkerhetssituasjonen begrenser dessuten handlingsrommet til de internasjonale hjelpeorganisasjonene. Denne kilden sammenfattet situasjonen i Somalia som: "unik, sammensatt og varig".

Kursfallet til den somaliske shillingen i 2007 har også hatt dramatiske konsekvenser for befolkningens levekår – valutaens verdi falt med mer enn 140 % på mindre enn ett år.⁶ Den dårlige sikkerheten påvirker handelen, og dermed de lokale matvareprisene. Riktignok fungerer markedene, men de fleste somaliere er avhengige av månedlige pengeoverføringer fra slektninger i utlandet for å få endene til å møtes (intervju i Nairobi med internasjonal organisasjon, 23.mars 2009). Den internasjonale finanskrisen har imidlertid satt sine spor også her, og man regner med at overføringene nå er redusert med 25 % (internasjonal kilde i Nairobi, e-post 5.juni 2009).

Matvareprisene har riktignok sunket noe siden januar 2009, men er fortsatt høye. Ikke bare folk på landsbygda er rammet av den vanskelige økonomiske situasjonen, også bybefolkningen og særlig de internt fordrevne sliter. På spørsmål om fjerningen av veisperringer har hjulpet på situasjonen, forklarte Landinfos samtalepartnere i Nairobi i mars 2009 at dette ikke har ført til en vesentlig forbedring, fordi situasjonen er så sammensatt. Det er ikke bare transportkostnadene som driver prisene opp, tilgangen på varer har også betydning – om de importeres utenfra eller dyrkes innenlands.

⁶ Det har imidlertid vært en forsiktig oppgang. Fra oktober 2008 har shillingens verdi økt med 3 % fra 35 225 SoSh per dollar til 34 067 So Sh per dollar i desember 2008 (FSNAU 2009).

Anslagsvis 750 000 mennesker er fortsatt internt fordrevne på grunn av konflikten i Mogadishu – deler av hovedstaden er folketom. Totalt er det ca. 1,3 millioner internt fordrevne i hele Somalia.

På spørsmål om levekårene for internt fordrevne fra for eksempel Mogadishu som søker tilflukt i de tradisjonelle klanområdene, forklarte en sentral internasjonal kilde i møte med Landinfo i Nairobi 23. mars 2009 at ressursene i de fleste lokalsamfunn er strukket til smertegrensen. Klanmedlemmene (diya-gruppen) vil imidlertid så langt som mulig dele de knappe ressursene de har. Internt fordrevne uten klanbasis i oppholdsområdet mangler dette sikkerhetsnett, og er dermed i en vanskeligere situasjon (se også Landinfo 2009c).

2.1 OVERGREP MOT SIVILE OG RAPPORTERING AV MENNESKERETTIGHETSKRENKELSER

Til tross for at tilgangen på informasjon og overvåkingen av menneskerettighets-situasjonen i Somalia har endret seg i positiv retning de senere årene, er fraværet av internasjonale observatører med hovedansvar for rutinemessig overvåking av menneskerettighetskrænkelser et problem. Den FN-oppnevnte ekspert på menneskerettigheter i Somalia understreker også dette i sin siste rapport:

My difficulties are compounded by the imposition of travel restrictions for security reasons. How does one assess the situation on the ground effectively without visiting the country and talking to people? (UNHRC 2009).

De lokale menneskerettighetsorganisasjonene publiserer for eksempel ikke detaljerte rapporter på Internett av frykt for egen sikkerhet. Formidlingen av informasjon skjer derfor hovedsakelig via andre kanaler til representantene for det internasjonale samfunnet (intervju med internasjonal organisasjon i Nairobi, 30. mars 2009).

Spørsmål knyttet til lokale organisasjoners objektivitet har gjentatte ganger vært drøftet med ulike internasjonale og somaliske ressurspersoner under opphold i Nairobi, senest i mars 2009. Samtlige påpeker at både menneskerettighetsgrupper og andre frivillige organisasjoner i stor grad gjenspeiler det klanbaserte somaliske samfunnet hvor klanlojalitet er et viktig element. Negative holdninger og manglende forståelse for minoritetsgruppene og deres situasjon – selv i områder hvor de utgjør en stor del av lokalsamfunnet – bidrar til at overgrep mot disse gruppene i liten grad er gjenstand for oppmerksomhet fra storsamfunnets side (intervju med internasjonal kilde i Nairobi, 24. mars 2009).

Et annet viktig moment i dagens situasjon er at informasjons- og nyhetsformidling er blitt politisert. Mangel på genuin forpliktelse hos enkelte, og konkurranse blant mange frivillige organisasjoner om midler fra internasjonale givere, er også faktorer som kan farge situasjonsbeskrivelsene.

På spørsmål om hvor omfattende overgrepene mot sivilbefolkningen er i dag, mente samtlige av Landinfos samtalepartnere i Nairobi i mars 2009 at overgrep og drap fortsatt forekommer, men mer sporadisk enn tidligere. Ingen av kildene kunne imidlertid konkret tallfeste omfanget (se også Landinfo 2009e). Det har imidlertid vært færre rapporterte snikmord på politiske motstandere og ressurspersoner siden januar 2009 sammenliknet med tidligere perioder (se Landinfo 2009c).

Hjelpearbeidere som arbeider for internasjonale organisasjoner er imidlertid mer utsatt for drap, trusler og kidnapping enn tidligere.

Vilkårlige fengslinger og trakassering av sivile i myndighetskontrollerte områder forekommer, men omfanget er langt mer begrenset enn i perioden 2007-2008. Imidlertid er ingen av medlemmene av de ulike politistyrkene og sikkerhetsstyrkene som arresterte, trakasserte og mishandlet sivile i 2007-2008 stilt til ansvar for sine handlinger, og de er fortsatt i tjeneste (intervju med somalisk ressursperson i Nairobi, 26.mars 2009).

Både internasjonale og somaliske ressurspersoner påpeker at kriminaliteten er redusert i områdene al-Shabaab og Hizb ul-Islam kontrollerer. Disse gruppene har begrenset folkelig oppslutning, men enkelte arrestasjoner og strenge straffereaksjoner skaper frykt og virker avskrekkende. Al-Shabaab driver for øvrig et effektivt overvåkingssystem (intervju med somalisk ressursperson i Nairobi, 26.mars 2009).

2.2 MYNDIGHETSUTØVELSE

FNs Høykommissær for menneskerettigheter viser i sin rapport av august 2008 til at:

The TFIs [Transitional Federal Institutions], which suffer from a severe lack of capacity and also often from internal political tensions, have so far failed to promote law and order. The administration of justice system is practically non-functional, and elders are presently de facto in charge of justice by applying traditional practices, including compensation, mostly for less serious offences, as they will have no influence on ensuring accountability for serious crimes. In this sense there is an absolute culture of impunity (OHCHR 2008, s. 8.)

En evaluering av overgangsparlamentet som ble foretatt av National Democratic Institute (NDI) høsten 2007, var også kritisk til en rekke forhold (NDI 2008).⁷ De politiske rammebetingelsene er imidlertid endret etter etableringen av den nye nasjonale samlingsregjeringen og utvidelsen av parlamentet i januar 2009. Overgangsinstitusjonene har hittil ikke lyktes i å etablere og levere grunnleggende tjenester til befolkningen. Sett i lys av begrensede ressurser og kun 18 ansatte som lønnes via det internasjonale samfunnet i hvert av departementene, er det imidlertid begrenset hva som kan utrettes (intervju med internasjonal organisasjon i Nairobi, 23.mars 2009). Samtidig er regjeringen og alle institusjoner på plass i Mogadishu, og har ifølge internasjonale observatører vist vilje til å stabilisere situasjonen. Parlamentet har holdt fire sesjoner, og regjeringen holder to regjeringsmøter ukentlig.

Arbeidet med opprettelse av felles somaliske sikkerhetsstyrker som er en del av avtalen mellom TFG og ARS-Djibouti (deler av den tidligere islamske rettsunionen), går imidlertid langsomt. Hittil har AMISOM registrert 1300 ARS-D-soldater og 3300 TFG-soldater som inngår i fellesstyrken. Flere observatører og representanter for ulike internasjonale organisasjoner som Landinfo møtte i Nairobi i mars 2009 påpekte at manglende samordning av styrkene er et betydelig problem. Soldatene som er stasjonert i deler av Mogadishu mangler dessuten uniformer,

⁷ NDI er en organisasjon med hovedsete i Washington D.C. som arbeider med demokratiutvikling i ulike deler av verden, se <http://www.ndi.org/>.

kommunikasjonsutstyr, transport og mat, og lønn blir bare utbetalt sporadisk eller uteblir helt.

2.2.1 Politi- og ordensmakt

FNs utviklingsprogram UNDP er blant annet involvert i arbeidet med det såkalte ROLS-programmet⁸ som har utdannet dommere til Høyesterett og bidratt til etableringen av flere regionale domstoler. Gjennom dette programmet gis det også gratis juridisk assistanse via lokale NGOer og rettshjelpsklinikker. Disse prosjektene samarbeider for øvrig med de tradisjonelle konfliktløserne i lokalsamfunnene.

Erfaringen med tiltakene er imidlertid blandet. Dommerne er redde og møter ikke på arbeid, det er dessuten vanskelig å overvåke rettsforhandlingene og virksomheten ved domstolene. Samtidig har prosjektet med juridisk assistanse/advokathjelp vært vellykket i Nord-Somalia, og ifølge UNDP (intervju i Nairobi, juni 2008) er det visse positive utviklingstrekk også i sør.

Det er i dag totalt 5616 politimenn, og i motsetning til arbeidet med integrering av sikkerhetsstyrkene har man kommet noe lenger med politistyrkene, hvor kommandostrukturen er etablert og en kommisjonær er utnevnt.

3. REGIONAL OVERSIKT

3.1 BEVEGELSESFRIHET

Bevegelsesfriheten i Sør-Somalia er forbedret siden januar 2009, og hovedinntrykket er at befolkningen kan reise relativt uhindret både i myndighetskontrollerte områder og i områdene som kontrolleres av andre grupper (intervjuer i Nairobi i mars 2009). Mens det i perioden februar til mars 2008 var ca. 400 veisperringer i det sørlige og sentrale Somalia, var det kun to mellom Mogadishu og den kenyanske grensen i mars 2009. Dette påvirket blant annet transportkostnadene, som på strekningen Mogadishu-Baidoa i Bay-regionen ble redusert med 60 % i løpet av kort tid (intervju i Nairobi 24.mars 2009). Fjerningen av sperringer har ikke minst hatt en positiv effekt i forhold til kriminaliteten, fordi voldtekter og ran tidligere forekom hyppig på disse stedene. Samtidig påpekte en velorientert somalisk ressursperson i møte med Landinfo i mars 2009 at reisende i forkant undersøker forholdene både langs

⁸ Rule of Law and Security Programme (ROLS) ble etablert i 2002 i samarbeid med ulike FN-organisasjoner, giverland og somaliske myndigheter. Målsetningene for programmet er å rehabilitere og styrke rettsvesenet, etablere en profesjonell politistyrke, styrke forståelsen for menneskerettighetene, støtte myndighetene i deres arbeid med å demobilisere og avvæpne militser, bevisstgjøre befolkningene i forhold til behovet for kontroll med små håndvåpen, og styrke de nasjonale mineryddingsaktivitetene. De såkalte Police Advisory Committees spiller en positiv rolle. Disse komiteene ble etablert for å sikre at innsatte i Benadir-regionen ble behandlet i tråd med internasjonale menneskerettsstandarder. De rapporterer månedlig om situasjonen, og i løpet av perioden september 2007 til april 2008 ble 12 politistasjoner, sentralfengslet og CIDs forvaringssenter i Mogadishu jevnlig besøkt. I perioden juni-desember 2007 ble 1800 av 5000-6600 innsatte i de seksten politistasjonene i Mogadishu løslatt. I april 2008 var det 1378 innsatte i disse forvaringsstedene. Av disse var 162 kvinner og 65 mindreårige. Mange av de mindreårige var i forvaring etter ønske fra foreldrene.

reiseruten og på reisemålet for å unngå konflikter og grupper de kan ha noe utestående med.

3.1.1 Hvor har internasjonale organisasjoner tilgang?

Internasjonale organisasjoner har i økende grad vært mål for voldelige angrep siden 2008, og det er i dag ikke mer enn 30 internasjonale representanter inne i Sør-Somalia på grunn av sikkerhetsrisikoen. Virksomheten inne i Sør-Somalia drives derfor hovedsakelig av lokalansatte. De lokalansatte fungerer som bindeledd til lokalsamfunnene, og for å unngå konflikter og anklager om forfordeling til enkelte klaner, må de lokalansatte ha samme klan tilhørighet som befolkningen i prosjekt-områdene. Hjelpearbeid i Somalia er også risikabel virksomhet for de lokalansatte. Det var anslagsvis 149 angrep på ulike frivillige organisasjoner i perioden januar til september 2008, mot kun to i 2007. I samme periode ble 26 hjelpearbeidere drept og 12 kidnappet (intervjuer med to internasjonale hjelpeorganisasjoner i Nairobi i mars 2009). I Shabaab-kontrollerte områder har hjelpeorganisasjonene til dels begrenset adgang. I Nedre Shabelle, Bay, Bakool og Gedo har dette fått konsekvenser for befolkningen, fordi tilgangen til nødvendige matleveranser og annen bistand begrenses. Et kart utarbeidet av FN-organisasjonen OCHA⁹ angir ikke direkte hvor hjelpeorganisasjonene arbeider, men gir en oversikt over risikobildet. Svarte områder angir høy risiko og meget begrenset tilgang.

3.2 SITUASJONEN I MOGADISHU 2007-2008

I juni 2008 ble forholdene i Mogadishu beskrevet av en rekke observatører som de verste siden borgerkrigen i 1991-92.

FN har anslått at ca. 750 000, eller anslagsvis halvparten av hovedstadens innbyggere, forlot byen i 2007-2008 (UN Security Council 2008) på grunn av den vanskelige sikkerhetssituasjonen.¹⁰ De som ikke forlot Mogadishu hadde ifølge Landinfos samtalepartnere i Nairobi i juni 2008 noe å tjene på konflikten – som krigsherrer, klanledere, personer med forretningsinteresser, de som ville passe på eiendommen(e) sin(e) og de fattigste, deriblant tidligere internt fordrevne¹¹ som ikke hadde økonomiske muligheter til å reise. Mange av dem med forretningsinteresser pendlet for øvrig fram og tilbake fra Afgoye fordi det var for utrygt å oppholde seg permanent i Mogadishu. Terskelen for å reise var dessuten høy for mange.

Et annet viktig moment i denne sammenhengen er at halvparten av Mogadishus innbyggere tilhører Hawiye-klanen Abgal, og majoriteten av dem som ble værende i byen tilhører denne klanen. De er godt etablert ikke bare i byen, men også i naboregionen Midtre Shabelle hvor de har retrettmuligheter, og det skal mer til før

⁹ Tilgjengelig som vedlegg på notatets s. 17.

¹⁰ Ulike hjelpeorganisasjoner, deriblant Flyktninghjelpen, har imidlertid gjennomført ulike tiltak siden 2007/2008, blant annet etablering av teltleire og skoler for internt fordrevne i Mogadishu, bygging av latriner, organisering av vannkjøring, rehabilitering av borehull og etablering av såkalte vannkiosker. Oppryddingsarbeid i flere bosetninger for internt fordrevne er utført gjennom mat for arbeid-prosjekter, og ca. 80 000 måltider distribueres daglig via 16 suppekjøkken i Mogadishu (OCHA 2008 og intervju med Flyktninghjelpen i Nairobi, 25.mars 2009).

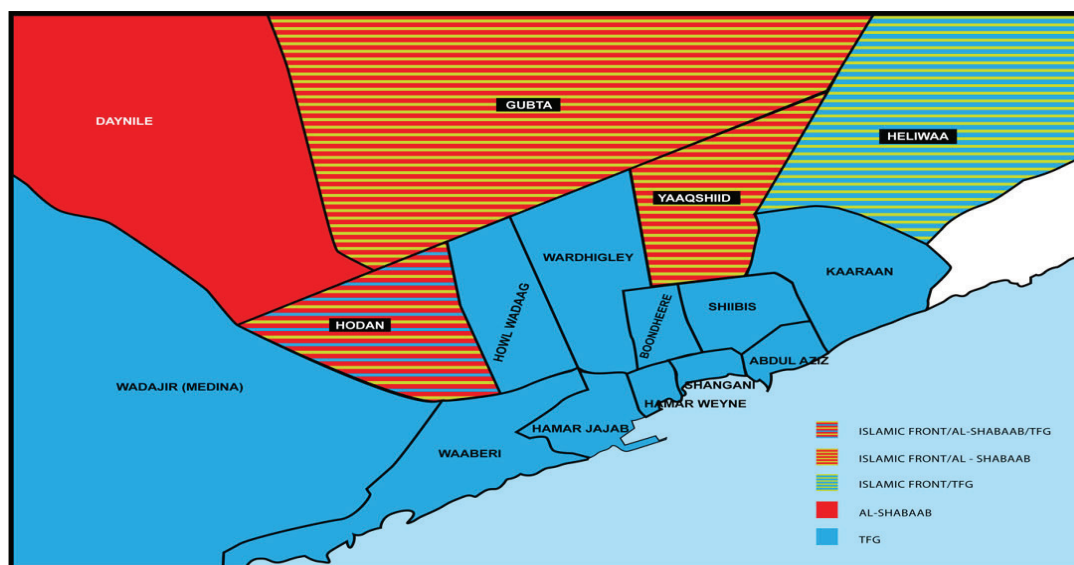
¹¹ Før konflikten brøt ut i januar 2007 regnet man med at det var ca. 400 000 internt fordrevne i Somalia. Ca. 250 000 av disse oppholdt seg i Mogadishu og mange av dem var blitt fordrevet fra sine hjemområder i andre deler av landet under borgerkrigen i 1991-92.

de reiser. Minoritetenes områder var ifølge en velorientert observatør rene spøkelsesområder, og antallet minoritetsgruppemedlemmer som oppholder seg i Mogadishu er ikke kjent (intervju i Nairobi, juni 2008).

Bydelene Karaan og Medina er overbefolket fordi mange innbyggere som tidligere bodde i andre bydeler har slått seg ned der.

3.3 DAGENS SITUASJON I MOGADISHU

Etter den etiopiske tilbaketrekkingen i januar 2009 og dannelsen av samlingsregjeringen i februar 2009, der også deler av opposisjonen ble inkludert, gikk situasjonen inn i en fredligere fase. Veisperringene ble fjernet og befolkningen fikk relativt stor bevegelsesfrihet. AMISOM overtok også kontrollen over de aller fleste politistasjonene i Mogadishu. Samtidig har AMISOMs forlegninger og kontrollposter vært utsatt for hyppige angrep fra opprørere siden mai 2008. Ved utgangen av april 2009 hadde over 60 000 internt fordrevne vendt tilbake til hovedstaden. Ifølge Landinfos samtalepartnere i Nairobi i mars 2009, var årsakene til tilbakevendingen sammensatte. Den positive politiske prosessen og den etiopiske tilbaketrekkingen bidro til en viss stabilisering og ga mange håp. En del dro tilbake fordi forholdene der de oppholdt seg var vanskelige, mens andre så forretningsmuligheter. Myndighetene har imidlertid ikke hatt kontroll over hele hovedstaden, se kartskissen nedenfor, som er en situasjonsbeskrivelse per mars 2009.

7. mai brøt det ut harde kamper ut mellom regjeringsstyrkene og opprørsgruppene al-Shabaab og Hizb ul-Islam. Kampene er de kraftigste på flere måneder, og mer enn 100 sivile har hittil mistet livet. Ca. 96 000 mennesker har igjen måttet forlate hjemmene sine (IASC 2009).¹² Mange av dem hadde nylig returnert til hovedstaden.

¹² 28 000 flyktet fra Yaaqshiid, 14 000 fra Wardhiigley, 7400 fra Hawl Wadaag, 5200 fra Hodan, 4500 fra Boondheere, 4400 fra Dharkenley, 2800 fra Wadajir og 2800 fra Kaaran.

Av 96 000 som har flyktet fra hjemmene sine, har 26 000 dratt til IDP-leirene i Afgoye, 35 000 har forflyttet seg innenfor Mogadishu eller til IDP-bosetninger i utkanten av byen. 12 000 har dratt til bydelen Dayniile, 8700 til bydelen Dharkenley, 8100 til bydelen Kaaraan og 2700 til bydelen Wadajir/Medina.

35 000 har reist til andre fylker, deriblant 11 000 til Galgaduud, 8900 to Midtre Shabelle, 6800 til Nedre Shabelle (ikke Afgoye), 2100 til Gedo og 1900 til Nedre Juba

De tre store sykehusene i Mogadishu, som støttes av den Internasjonale Røde Korskomiteen og Leger uten Grenser, har rapportert at de har behandlet mange hundre sårede sivile, inkludert kvinner og barn.¹³ Områdene som er hardest rammet er bydelene Yaaqshiid, Medina, Wardhiigleey og Hawl Wadaag. Opposisjonen tok i løpet av få dager kontrollen over flere områder av Mogadishu. Men overgangsmyndighetene skal ha gjenvunnet sine posisjoner i enkelte bydeler, og har presset al-Shabaab tilbake i Yaaqshiid og Medina.

AMISOM-styrken har holdt en lav profil, og har ikke vært involvert i kampene.

Kampene har ifølge kilder i Mogadishu ikke bare pågått mellom regjeringsstyrkene på den ene siden og islamistiske grupper på den andre, men også mellom Hizb ul-Islam og al-Shabaab. Bakgrunnen for de interne stridighetene i islamistenes rekke er ifølge somaliske kilder at al-Shabaab ba Hizb ul-Islams leder Sheikh Hassan Dahir Aweys om å gi fra seg sine våpen, noe han nektet. Stridighetene har blitt møtt med kritikk fra både klanledere og religiøse ledere. De religiøse lærdes råd, Majlis al-Ulama, har fordømt kamphandlingene og oppfordret til våpenhvile.

En del regjeringsoldater med bakgrunn i den islamske rettsunionen ICU¹⁴ skal ha desertert og sluttet seg til opposisjonen, blant annet gikk den beryktede krigsherren og lederen av en av Hizb ul-Islams fraksjoner; Yusuf Siad Mohamed "Indha Adde" over til opposisjonen – etter at han i begynnelsen av mai hadde sluttet seg til president Sheikh Sharif Sheikh Ahmed. Men i midten av mai rapporterte media at "Indha Adde" igjen hadde byttet side og befant seg i presidentpalasset Villa Somalia med sine menn og tungt militært utstyr (Xinhua 2009).

Det har vært vanskelig å få oversikt over konfliktbildet i Mogadishu. Noe av forklaringen er at flere regjeringsoldater ikke bærer vanlig uniform – derfor har det vært vanskelig å vite hvem som er hvem. Ifølge en internasjonal kilde skal imidlertid ARS-delen av de felles sikkerhetsstyrkene nå ha begynt å bære uniform (internasjonal kilde i Nairobi, e-post, 5.juni 2009).

Det meldes dessuten om at mange utenlandske jihadister deltar i kampene i Mogadishu. De skal blant annet være fra Afghanistan, Pakistan og Tsjetsjenia. Det antydes fra ulike hold at det er mellom 300-400 personer (internasjonal kilde, intervju i Nairobi i mars 2009). Ifølge flere observatører styres de enkelte Shabaab-grupperingene av disse utenlandske jihadistene, som etter alt å dømme hverken ønsker dialog med myndighetene eller fred (e-post, internasjonal kilde i Nairobi 3. juni 2009).

¹³ Medina-sykehuset har ca. 150 sengeplasser. Flyktninghjelpen har gitt telt til sykehuset, men ikke alle sårede og syke får sengeplass innendørs. Pasienter oppholder seg derfor også utenfor sykehuset. Denne situasjonen er sammenlignbar med situasjonen i begynnelsen av 2007. Et privat (non-profit) selskap har satt inn sykebiler som transporterer til sykehuset. De har fått kjøre fritt i byen - og opposisjonen har respektert det (e-post, internasjonal kilde 5.juni 2009).

¹⁴ Etter den etiopiske invasjonen i desember 2006 forlot ledersjiktet i ICU (og andre opposisjonelle) Somalia og etablerte seg i Asmara i Eritrea. Der ble ARS, Alliansen for frigjøring av Somalia, dannet. Den ene delen av denne alliansen sluttet seg til TFG høsten 2008 etter forhandlinger i Djibouti. Derav betegnelsen ARS-Djibouti i motsetning til ARS-Asmara, som betegner den delen av opposisjonen som har tatt avstand fra samarbeid med TFG.

3.4 DAGENS SITUASJON I ANDRE DELER AV SØR-SOMALIA

3.4.1 Mudug

Situasjonen i Mudug-regionen ble sommeren 2008 beskrevet som kompleks, med mange latente konflikter mellom Hawiye-klanene Saad og Suleiman (intervjuer i Nairobi, juni 2008). Denne situasjonen er ikke endret per juni 2009. Den nordlige delen av fylket som grenser mot Puntland er klanstyrt, og Haber Gedir-klanene Ayr og Saad i dette området støtter president Sheikh Sharif. I den sørlige delen av fylket, hvor Hawiye-klanen Suleiman er dominerende, er det også mindre områder hvor al-Shabaab opererer. Også her har president Sheikh Sharif støtte. Hovedproblemet i regionen er konkurransen om begrensede ressurser mellom internt fordrevne og fastboende, selv mellom personer tilhørende samme klan. Økonomisk marginalisering av enkelte grupper kan være en potensiell risikofaktor (intervju med representant for en internasjonal organisasjon, juni 2008).

Tall fra UNHCR (2008b) viser at anslagsvis 70 000 internt fordrevne oppholder seg i regionen.

3.4.2 Galgaduud

Regionen kontrolleres av den moderate sunnimuslimske bevegelsen Ahl al-Sunna wal-Jama'a etter harde kamper med al-Shabaab i januar 2009. Medlemmene tilhører de lokale Hawiye-klanene Haber Gedir Ayr og Duduble. Hawiye-klanene Murusade og Abgal skal også støtte bevegelsen. Ahl al-Sunna wal-Jama'a støtter overgangsmyndighetene.

Ahl al-Sunna wal-Jama'a skal ifølge nyhetsbyrået Mareeg News nylig ha innført portforbud i byen Guriceel mellom kl. 21:00 og 06:00 (Mohamed 2009). Det rapporteres også at alle biler og våpen skal registreres hos byens politi (IASC Somalia 2009). Tiltakene er iverksatt på grunn av al-Shabaabs aktivitet i regionen.

I februar 2008 var antallet internt fordrevne i regionen anslått til 120 000 (UNHCR 2008b). I mars 2009 opplyste en sentral internasjonal kilde med lang erfaring fra Somalia (intervju i Nairobi, 24.mars 2009) at Galgaduud og Mudug er de to regionene i Somalia som er hardest rammet av matvareusikkerhet.

3.4.3 Hiraan

Den strategisk viktige Hiraan-regionen kontrolleres av president Sheikh Sharif Sheikh Ahmeds støttespillere i Hawadle-klanen, mens Galjeel og øvrige lokale klaner støtter al-Shabaab. Administrasjonen i fylkeshovedstaden Beled Weyne er basert på en allianse mellom eldrerepresentanter og medlemmer av den islamske rettsunionen, ICU (som er en del av ARS-D).

Regionen huser ca. 35 000 internt fordrevne fra Mogadishu (UNHCR 2008b).

3.4.4 Bay og Bakool

Situasjonen i Bay og Bakool betegnes som spent, men sikkerhetsmessig stabil. Regionshovedstaden Baidoa, som tidligere var sete for overgangsmyndighetene, ble inntatt av al-Shabaab 26. januar 2009, men de aller fleste parlamentsmedlemmene

hadde forlatt byen før al-Shabaab tok kontrollen. Ifølge en velorientert somalisk ressursperson er det interne motsetninger i al-Shabaab i de to fylkene (intervju i Nairobi, 26.mars 2009). Mukhtar Robow (Abu Mansur), som selv tilhører Rahanweyne-klanen Leysan, styrer fylkene i samråd med de lokale Rahanweyne-klanene. Han blir sett på som en av al-Shabaabs ledere.¹⁵ Andre Shabaab-ledere i disse fylkene tilhører blant annet Hawiye-klanen Haber Gedir Ayr, som er langt mindre populære blant befolkningen.

I februar 2008 var antallet internt fordrevne anslått å være ca. 30 000 (UNHCR 2008b).

3.4.5 Gedo- og Jubaregionene

Sikkerhetssituasjonen i Gedo-regionen ble i juni 2008 betegnet som relativt stabil, men i løpet av høsten 2008 ble regionen skueplass for større opprørsaktivitet.

Ifølge en velorientert somalisk ressursperson (intervju i Nairobi, 26. mars 2009) kontrolleres distriktene Bulo Hawo, El Waq, Lugh og Bardera militært av al-Shabaab og Hizb ul-Islam. Ifølge samme kilde har al-Shabaab støtte i Gedo, og dette skyldes i stor grad organisasjonens lokale forankring. De lokale klanene skal dessuten fortsatt ha innflytelse i Gedo-regionen, og de lokale administrasjonene er ikke skiftet ut, selv om tidligere ledere som støttet overgangsregjeringen har forlatt regionen. Deres familier oppholder seg imidlertid fortsatt i området (intervju i Nairobi i 26. mars 2009).

I byen Dolo, som ikke kontrolleres av noen av de to opprørsgruppene, skal krigsherren og den tidligere ministeren Barre Hirale ifølge ubekreftede meldinger (NGO i Nairobi, E-post, 2.juni 2009) være i ferd med å mobilisere soldater for å nedkjempe islamistene.¹⁶

Situasjonen i Juba-regionene generelt og havnebyen Kismayo spesielt har vært ustabil i flere år. Etter langvarig konflikt mellom Marehan- og Majerteen-klanene overtok al-Shabaab kontrollen i Kismayo i august 2008. I Juba-dalen har det dessuten vært interne spenninger og konflikter mellom Absame-klanene.¹⁷

Støtten til al-Shabaab i Kismayo er liten, men befolkningen våger ikke opponere av frykt for reaksjoner. Steiningen av en ung jente for utroskap i slutten av oktober 2008¹⁸ og den generelt strenge håndhevelsen av sharia-lovene virker avskrekkende både på motstandere av al-Shabaab og på kriminelle.

I februar 2008 var det ifølge UNHCR (2008b) ca. 30 000 internt fordrevne i Gedo-regionen, 11 000 i Midtre Juba og 25 000 i Nedre Juba.

¹⁵ Han skal ifølge somaliske media ha avgått som al-Shabaabs talsmann (Shabelle Media Network 2009a).

¹⁶ I møte med Landinfo i Nairobi 26. mars opplyste en somalisk kilde at Barre Hirale ikke var en reell maktfaktor. Men i lys av at forholdene raskt endrer seg, er det ikke utenkelig at denne vurderingen ikke lenger er aktuell.

¹⁷ Darood Absame-føderasjonen omfatter Ogaden og Bartireklanene, på samme måte som Harti-føderasjonen omfatter Majerteen-, Dhulbahante- og Warsangeli-klanene.

¹⁸ Jenta ble domfelt i en sharia-domstol (IASC Somalia 2008, s. 4).

Anslagsvis 29 000 personer er hittil i år registrert som flyktninger i Dadaab-leirene i Nordøst-Kenya. Flyktningene krysser den kenyanske grensen fra Nedre Juba og Gedo (IASC Somalia 2009). Antallet somaliske flyktninger i Kenya er per mars 261 000 (UNHCR 2009).

3.4.6 Nedre Shabelle

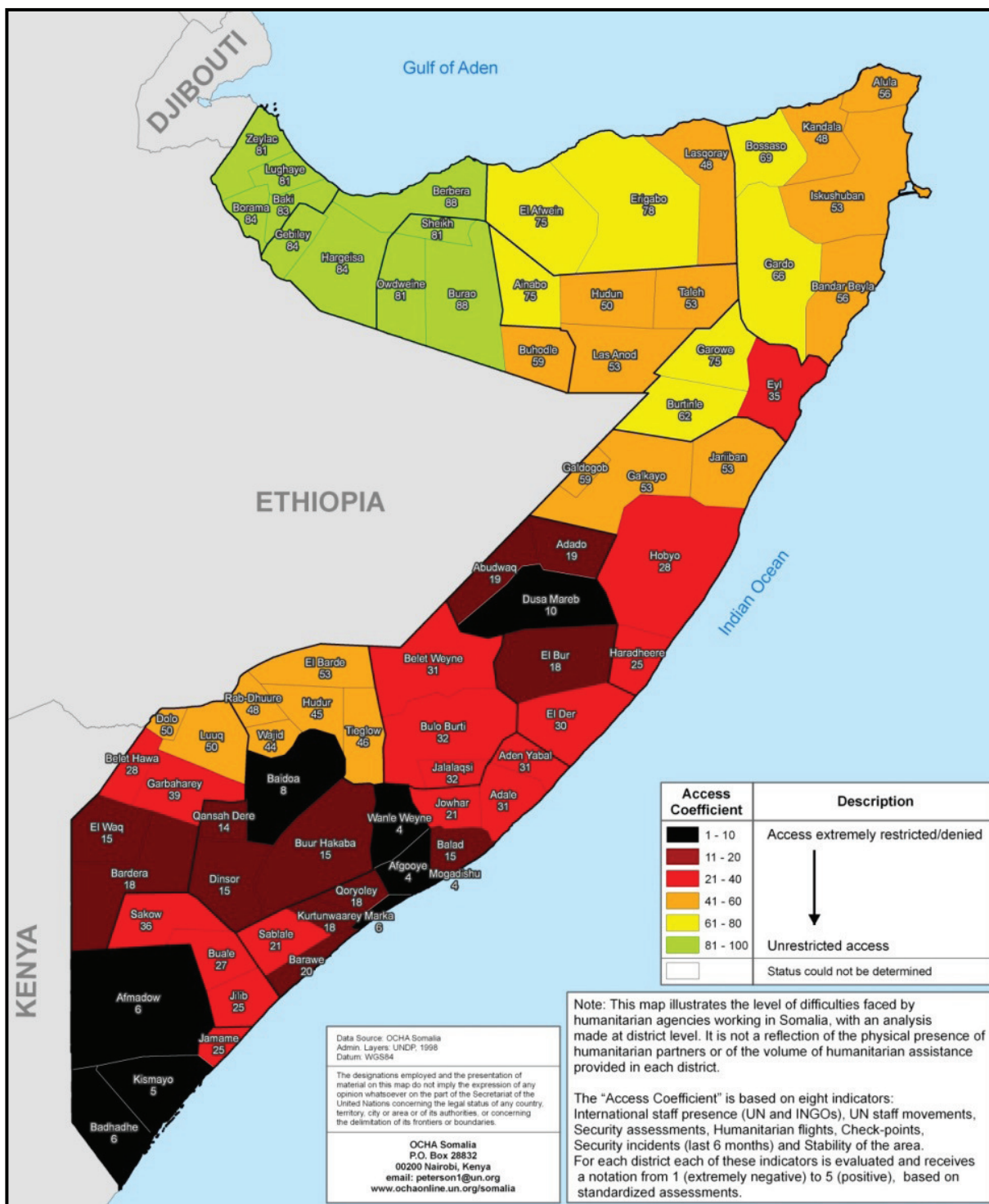
De reelle maktforholdene i Nedre Shabelle har i liten grad endret seg siden 2007. Hawiye-klanen Haber Gedir er fortsatt en maktfaktor med sin kontroll over store jordbrukseiendommer. Med unntak av Wanle Weyne-distriktet, som kontrolleres av Hizb ul-Islam, har imidlertid al-Shabaab nå den militære kontrollen i regionen, deriblant over havnebyen Merka, hvor også utenlandske jihadister er observert (intervjuer internasjonale og somaliske ressurspersoner i Nairobi, mars 2009). Den folkelige støtten til al-Shabaab er imidlertid liten. Shabaab-medlemmene har ingen lokal forankring, og størstedelen av befolkningen ser på dem som fremmede erobrere. Shabaab-medlemmene i Merka tilhører hovedsakelig Majerteen, Marehan og Galjeel. De lokale klanene er i liten grad representert i bevegelsen, men en del minoritetsgruppemedlemmer skal ifølge flere av Landinfos samtalepartnere i Nairobi i mars 2009 ha sluttet seg til bevegelsen. Dette skyldes marginaliseringen og uretten mange av dem har vært utsatt for i årtier under Hawiye Haber Gedir-dominansen.

Sikkerhetssituasjonen er generelt relativt stabil, men det er lokale lommer hvor forholdene kan være ustabile. Internasjonale representanter for hjelpeorganisasjonene har ikke tilgang til den såkalte Afgoye-korridoren, hvor mellom 270 000 og 340 000 internt fordrevne fra Mogadishu oppholder seg i 122 bosetninger (UNHCR 2008b). Anslaget inkluderer ikke internt fordrevne som oppholder seg i Afgoye by. Afgoye-korridoren og omkringliggende områder kontrolleres delvis av Hizb ul-Islam, og sikkerhetssituasjonen i dette området er ifølge en internasjonal kilde i Nairobi vanskelig (e-post, 5.juni 2009). Det drives like fullt relativt mye hjelpearbeid i leirene, hvor det også er etablert komiteer som består av personer som velges ut av de internt fordrevne. Samarbeidet mellom de frivillige organisasjonene som arbeider der og komiteene fungerer bra. Leir-komiteene forhindrer også de såkalte *gatekeepers*. Disse driver utpressing, og krever betaling både av dem som bor i leirene og fra hjelpeorganisasjonene for at de skal kunne opprettholde sin virksomhet i leirene.

Somaliske ressurspersoner Landinfo møtte i Nairobi i mars 2009 opplyste at lokale innbyggere har tatt opp saker vedrørende eiendomsrett med al-Shabaab, som har medgitt at mye urett er begått. Shabaab-ledelsen i fylket har også nedsatt en kommisjon som skal vurdere eiendomsspørsmålet. Enkelte av de rettmessige eierne har fått tilbake eiendommene sine. Men dette er enkelttilfeller, og ifølge de samme kildene tyder lite på at det store flertallet vil våge å ta opp dette spørsmålet på grunn av frykt for represalier. Som en kilde uttrykte det: "Hvem vil våge å kreve sin eiendom tilbake når man ikke vet hvem som regjerer i morgen?"

Kvinnenes bevegelsesfrihet begrenses av al-Shabaab både i Nedre Shabelle og i andre områder som bevegelsen kontrollerer. Dette får konsekvenser for familiene deres, som ofte er avhengig av inntekten kvinnene har fra handelsvirksomhet. NGOer har også begrenset handlingsrom i byen Merka, og det skaper problemer for innbyggerne.

4. VEDLEGG

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- FSNAU (Food Security and Nutrition Analysis Unit-Somalia) (2009, 4. mars). *2008/09 Post Deyr Analysis*. Nairobi: FSNAU. Tilgjengelig fra <http://www.fsasomali.org/fileadmin/uploads/1481.pdf> [lastet ned 16. juni 2009]
- Garowe Online (2009, 24. mars). *Discord among Hizbul Islam faction*. Mogadishu: Garowe Online. Tilgjengelig fra http://www.garoweonline.com/artman2/publish/Somalia_27/Somalia_Discord_among_Hizbul_Islam_faction.shtml [lastet ned 16. juni 2009]
- IASC Somalia (Inter-Agency Standing Committee Somalia) (2008, 14. november). *Protection cluster update 14 November 2008*. Geneve: IASC. Tilgjengelig fra <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docId=1096207> [lastet ned 16. juni 2009]
- IASC Somalia (Inter-Agency Standing Committee Somalia) (2009, 29. mai). *Protection cluster update 29 May 2009*. Geneve: IASC. Tilgjengelig fra <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docId=1111084> [lastet ned 16. juni 2009]
- Landinfo (2009a, 2. juni). *Somalia: Beskyttelse og konfliktløsningsmekanismer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/908/1/908_1.pdf [lastet ned 16. juni 2009]
- Landinfo (2009b, 2. juni). *Somalia: Omsorg for barn og eldre*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/909/1/909_1.pdf [lastet ned 16. juni 2009]
- Landinfo (2009c, 2. juni). *Somalia: Sårbarhet – minoritetsgrupper, svake klaner og utsatte enkeltpersoner*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/910/1/910_1.pdf [lastet ned 16. juni 2009]
- Landinfo (2009d, 4. juni). *Somalia: Skilte kvinner*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/913/1/913_1.pdf [lastet ned 16. juni 2009]
- Landinfo (2009e, 2. juni). *Somalia: Voldtekt*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/911/1/911_1.pdf [lastet ned 16. juni 2009]
- Landinfo (2009f, 16. juni). *Somalia: Væpnede grupper og rekruttering*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/922/1/922_1.pdf [lastet ned 16. juni 2009]
- Mohamed, F.A. (2009, 2. juni). *Somalia: Islamists impose curfew to central town*. *Mareeg News*. Tilgjengelig fra <http://www.mareeg.com/fidsan.php?sid=12357&tirsan=3&PHPSESSID=b994541b3fd8703feb45654add355538> [lastet ned 16. juni 2009]

- National Democratic Institute (NDI) (2008). *An assessment of Somalia's transitional federal parliament*. Washington, DC: NDI.
- NUSOJ (National Union of Somali Journalists) (2008, 28. desember). *Annual report 2008. Somalia: A precarious and perilous place for the press*. Mogadishu: NUSOJ. Tilgjengelig fra <http://www.ifj.org/assets/docs/017/152/d2cb011-a233698.pdf> [lastet ned 16. juni 2009]
- OCHA (2008, 17. oktober). *Situation Report # 41 – 17 October, 2008*. Nairobi: OCHA. Tilgjengelig fra <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docId=1095152> [lastet ned 16. juni 2009]
- OHCHR (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights) (2008). *Preliminary human rights assessment on Somalia. 19 July to 2 August 2008*. Geneve: OHCHR. Tilgjengelig fra http://www.ohchr.org/Documents/Countries/somalia_assessment_mission_report.pdf [lastet ned 16. juni 2009]
- Shabelle Media Network (2009a, 22. mai). *Al-Shabab appoints new spokesman*. Mogadishu: Shabelle Media Network. Tilgjengelig fra <http://allafrica.com/stories/200905210516.html> [lastet ned 16. juni 2009]
- Shabelle Media Network (2009b, 3. juni). *Government claims victory over fighting in Mogadishu*. Mogadishu: Shabelle Media Network. Tilgjengelig fra <http://www.shabelle.net/News/ViewNews.asp?NewsID=6717> [lastet ned 16. juni 2009]
- UNHCR (2008a) *Results of the rapid population assessment of IDP settlements in Afgooye*. Nairobi: UNHCR Somalia. Tilgjengelig fra <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docId=1089536> [lastet ned 16. juni 2009]
- UNHCR (2008b, februar). *Map of internally displaced persons in Somalia*. Nairobi: UNHCR Somalia. Tilgjengelig fra <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docId=1086605> [lastet ned 16. juni 2009]
- UNHCR (2009, 27 mars) *Thousands of Somalis continue to flee to north-eastern Kenya*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/49d4777a6.html> [lastet ned 16. juni 2009]
- UNHRC (UN Human Rights Council) (2009, 24. februar). *Report of Shamsul Bari, independent expert appointed by the Human Rights Council on the situation of human rights in Somalia. A/HRC/10/85*. New York: UNHRC. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49c78a822.html> [lastet ned 16. juni 2009]
- UN Security Council (2008, 17. november). *Report of the Secretary-General on the situation in Somalia. (S/2008/709)*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/Docs/sc/sgrep08.htm> [lastet ned 16. juni 2009]

- UN Security Council (2009, 16. april). *Report of the Secretary-General on the situation in Somalia. (S/2009/210)*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/Docs/sc/sgrep09.htm> [lastet ned 16. juni 2009]
- Xinhua (2009, 17. mai) *Senior Islamist insurgent commander defects to Somali gov't*. Mogadishu: Xinhua. Tilgjengelig fra http://news.xinhuanet.com/english/2009-05/17/content_11389137.htm [lastet ned 16. juni 2009]

Muntlige kilder

- E-post, internasjonal kilde i Nairobi 2.juni 2009.
- E-post, internasjonal kilde i Nairobi 3. juni 2009.
- E-post, internasjonal kilde i Nairobi 5. juni 2009.
- Internasjonale organisasjoner og ressurspersoner. Intervjuer i Nairobi 23.-31. mars 2009.
- Somaliske organisasjoner og ressurspersoner. Intervjuer i Nairobi 24.- 31. mars 2009.